

Forskrift om kjøretøy på det nasjonale jernbanenettet

Fastsatt av Statens jernbanetilsyn [dato] med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) §§ 5, 6 og 16, jf. forskrift 12. desember 2010 nr. 1568 om jernbanevirksomhet mv. på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneforskriften) § 1-3, jf. forskrift 16. juni 2010 nr. 820 om samtrafikkevnene i jernbanesystemet (samtrafikkforskriften) § 3 sjette ledd.
EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 42e (direktiv 2008/110/EF om endringer i direktiv 2004/49/EF).

Innledende bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder alle aktiviteter knyttet til prosjektering, bygging, ibruktaking, oppgradering, fornyelse, drift og vedlikehold av kjøretøy på det nasjonale jernbanenettet.

Bestemmelsene i §§ 8 til 18 gjelder for kjøretøy som skal tas i bruk etter samtrafikkforskriften kapittel V.

§ 2 Formål

Formålet med forskriften er å fastsette minimumskrav til sikker og hensiktsmessig prosjektering, bygging, ibruktaking, oppgradering, fornyelse, drift og vedlikehold av kjøretøy. Videre skal forskriften bidra til å oppnå samtrafikkevnene på det nasjonale jernbanenettet ved å oppstille vilkår for å ta i bruk kjøretøy.

§ 3 Definisjoner

I forskriften her forstås med:

- a) *Kjøretøy*: Et jernbanekjøretøy som kjører på egne hjul på jernbane, med eller uten egen trekkraft. Et kjøretøy er sammensatt av et eller flere strukturelle og funksjonelle delsystemer, herunder delsystemet rullende materiell, eller deler av slike delsystemer,
- b) *delsystemer*: Resultatet av inndelingen av jernbanesystemet, som beskrevet i vedlegg II til samtrafikkforskriften. Disse delsystemene som det må fastsettes grunnleggende krav til, er av strukturell eller funksjonell karakter,
- c) *grunnleggende krav*: Alle vilkårene fastsatt i vedlegg III til samtrafikkforskriften som må oppfylles av jernbanesystemet, delsystemer og samtrafikkomponenter, herunder grensesnitt,
- d) *teknisk spesifisering for samtrafikkevnene (TSI)*: En spesifisering vedtatt i samsvar med direktiv 2008/57/EF og gjennomført i tråd med EØS-avtalen med hjemmel i samtrafikkforskriften som hvert delsystem eller del av et delsystem skal omfattes av for å oppfylle de grunnleggende kravene og sikre jernbanesystemets samtrafikkevnene,
- e) *TSI LOC & PAS*: Vedlegget til vedtak 2011/291/EU som gjennomført ved forskrift [dato, nummer og navn],
- f) *TSI WAG*: Vedlegget til vedtak 2006/861/EF som gjennomført ved forskrift 23. mai 2011 nr 539 om gjennomføring av vedtak 2006/861/EF av 28. juli 2006 om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkevnene som gjelder for delsystemet « rullende materiell – godsvogner » i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog,
- g) *TSI støy*: Vedlegget til vedtak 2006/66/EF som gjennomført ved forskrift 28. september 2007 nr 1102 om gjennomføring av tekniske spesifikasjoner for samtrafikkevnene for

delsystemet « rullende materiell – støy » i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog

- h) *TSI SRT*: Vedlegget til vedtak 2008/163/EF som gjennomført ved forskrift 4. juli 2008 nr 790 om gjennomføring av vedtak 2008/163/EF av 20. desember 2007 om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkevne vedrørende sikkerhet i jernbanetunneler i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog og høyhastighetstog
- i) *TSI PRM*: Vedlegget til vedtak 2008/164/EF som gjennomført ved forskrift 23. mai 2011 nr 540 om gjennomføring av vedtak 2008/164/EF av 21. desember 2007 om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkevne vedrørende « personer med nedsatt bevegelighet » i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog og høyhastighetstog,
- j) *TSI CCS*: Vedlegget til vedtak 2006/679/EF som gjennomført ved forskrift 26. oktober 2007 nr 1194 om gjennomføring av den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkevnen for delsystemet « styring, kontroll og signal » i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog, endret ved vedtak 2008/386/EF, vedtak 2009/561/EF og vedtak 2010/79/EU,
- k) *grunnleggende parametre*: Ethvert forskriftsmessig, teknisk eller driftsmessig vilkår som er av avgjørende betydning for samtrafikkevnen, og som er nærmere spesifisert i relevante TSIs eller vedlegget til denne forskriften,
- l) *særtilfelle*: En hvilken som helst del av jernbanesystem som krever midlertidige eller permanente særbestemmelser i TSIs, på grunn av enten geografiske, topografiske eller bymiljømessige begrensninger, eller av hensyn til forenlighet med det eksisterende systemet. Dette kan særlig omfatte jernbanelinjer og -nett som ikke er forbundet med EØS-områdets øvrige jernbanenett, dessuten lasteprofil, sporvidde eller avstanden mellom spor, kjøretøy utelukkende ment til lokal, regional eller historisk bruk, og kjøretøy på vei til eller fra tredjestater,
- m) *oppgradering*: Ethvert større endringsarbeid på et delsystem eller en del av et delsystem som forbedrer delsystemets generelle ytelse,
- n) *ibruktaking*: Alle operasjoner der et delsystem eller et kjøretøy settes i tilsiktet bruk.
- o) *innehaver*: Den person eller enhet som, som eier av et kjøretøy eller som har rett til å bruke det, benytter kjøretøyet som et transportmiddel og er registrert som innehaver i kjøretøyregisteret fastsatt i samtrafikkforskriften § 32,
- p) *enhet med ansvar for vedlikehold*: Et foretak med ansvar for vedlikehold av et kjøretøy, og registrert som dette i det nasjonale kjøretøyregisteret. Enhet ansvarlig for vedlikehold kan være et jernbaneforetak, en infrastrukturforvalter eller en innehaver.

Krav til jernbaneforetak

§ 4 *Overordnet ansvar for sikkerhet*

Jernbaneforetaket skal sikre at kjøretøyene til enhver tid er i en slik stand at det legges til rette for sikker drift av jernbanesystemet. Kjøretøy skal ha en teknisk utforming og driftsmessig tilstand som gjør at virksomheten er innenfor akseptabel risiko.

§ 5 *Teknisk dokumentasjon*

Jernbaneforetaket skal ha oppdatert teknisk dokumentasjon for alle systemer, deler og komponenter. Dokumentasjonen skal kunne bekrefte at systemer, deler og komponenter er i samsvar med de nasjonale og internasjonale standarder som er lagt til grunn for konstruksjon og bruk av kjøretøyet. Dokumentasjonen skal beskrive de forutsetninger og begrensninger

som er knyttet til kjøretøyets utforming. Disse forutsetningene og begrensningene skal legges til grunn for prosedyrer for drift og vedlikehold av kjøretøyet.

§ 6 *Register og merking*

Jernbaneforetaket skal ha et register over alle kjøretøy som virksomheten bruker. Registeret skal identifisere kjøretøy individuelt.

Kjøretøy skal være identitetsmerket i henhold til samtrafikkforskriften, samt teknisk og bruksmessig merket.

§ 7 *Drift, kontroll og vedlikehold av kjøretøy*

Jernbaneforetaket skal drifte og vedlikeholde kjøretøyene i henhold til nasjonale og internasjonale standarder.

Jernbaneforetaket skal føre kontroll med kjøretøy. Jernbaneforetaket skal ha sikkerhetsmessige minimumskrav til systemer, deler og komponenter.

Jernbaneforetaket skal ha det overordnede ansvaret for at kjøretøyet blir vedlikeholdt. Vedlikeholdet skal sikre at ingen sikkerhetskritiske systemer, deler eller komponenter forringes så mye at det fører til funksjonssvikt. Blant annet skal sikkerhetsmessige slitasjegrenser for slitasjeutsatte deler være angitt, og terminer for vedlikehold og utskifting for alle sikkerhetskritiske komponenter skal være angitt. Jernbaneforetaket skal ha kontroll på utført vedlikehold.

Krav til kjøretøy

§ 8 *Vilkår for tillatelse til ibruktaking av kjøretøy*

For å få tillatelse til ibruktaking etter samtrafikkforskriften kapittel V må kjøretøy oppfylle kravene i vedlegget så lenge en tilsvarende grunnleggende parameter ikke er beskrevet i en relevant TSI. Kjøretøy som tilhører en av kategoriene nevnt i § 10 behøver bare oppfylle de kravene i vedlegget som er nevnt i § 10.

§ 9 *Bruk av standarder*

Kjøretøy skal prosjekteres, konstrueres, testes, oppgraderes og fornyes i henhold til relevante TSIs og anerkjente standarder. Der det ikke er oppgitt noe annet i forskriften her er det den siste versjonen av standarden som gjelder.

For alle nye kjøretøy eller ved vesentlige oppgraderinger av kjøretøy skal prosessstandard EN 50126 (1999) følges.

Der et grunnleggende krav kan oppfylles ved bruk av andre standarder enn det som fremgår av vedlegget må bruken av disse standardene vurderes teknisk og sikkerhetsmessig, og vurderingen skal dokumenteres.

Avvik fra standarder skal vurderes teknisk og sikkerhetsmessig, og vurderingen skal dokumenteres.

§ 10 *Krav til visse kategorier kjøretøy*

Kjøretøy som er i henhold til standarden EN 14033 anses å oppfylle de grunnleggende kravene hvis også følgende deler av vedlegget til forskriften her er oppfylt: [liste som tilsvarer tilpasningene til TSI LOC & PAS].

Kjøretøy som er i henhold til standarden EN 15746 anses å oppfylle de grunnleggende kravene. Hvis slike kjøretøy skal kjøres som tog, må kravene til trekkraftkjøretøy i vedlegget til forskriften her være oppfylt.

Kjøretøy som er i henhold til standardene EN 15954, EN 15955 eller EN 13977 anses å oppfylle de grunnleggende kravene.

Tillatelsesprosessen

§ 11 *Tillatelse til ibruktaking og endringer av kjøretøy*

Kjøretøy må ha tillatelse til ibruktaking i henhold til samtrafikkforskriften kapittel V.

Tillatelse til å ta i bruk kjøretøy gis ved første gangs ibruktaking i Norge.

Ved senere endringer av kjøretøy skal dette skje i henhold til § 18 i samtrafikkforskriften. §§ 13 og 14 gjelder tilsvarende for ny tillatelse til å ta endret kjøretøy i bruk.

§ 12 *Tillatelse til transport og testkjøring på det nasjonale jernbanenettet*

Transport og testkjøring på det nasjonale jernbanenettet før ibruktaking krever egen tillatelse fra Statens jernbanetilsyn. Det må sendes testplan med risikovurderinger til Statens jernbanetilsyn i forbindelse med søknad om tillatelse til testkjøring. Testplanen skal gi oversikt over alle nødvendige og planlagte tester som planlegges gjennomført for å vise at kjøretøyet har de forutsatte sikkerhetsmessige og operasjonelle egenskapene. Koblingen mellom den enkelte test og gjennomførte risikovurderinger må fremgå av søknaden. §§ 14 og 15 gjelder tilsvarende for søknad om tillatelse etter denne bestemmelsen så langt det passer.

§ 13 *Melding om anskaffelse og endring av kjøretøy*

Det skal sendes melding om planene for å endre eller anskaffe et nytt kjøretøy eller et kjøretøy som er i bruk i en annen EØS-stat på et så tidlig tidspunkt som mulig. Denne meldingen skal minst inneholde:

- a) navn på kontaktperson,
- b) planlagt fremdrift i anskaffelsesprosessen,
- c) beskrivelse av kjøretøyet (systembeskrivelse),
- d) plan over sikkerhetsaktiviteter som skal gjennomføres i forbindelse med anskaffelsen (sikkerhetsplan),
- e) oversikt over standarder som kreves i forbindelse med anskaffelsen, og

- f) risikovurderinger i samsvar med den felles sikkerhetsmetoden som er benyttet som underlag ved vurdering av løsning.

Det er ikke nødvendig å sende melding for kjøretøy som nevnt i § 10 annet og tredje ledd som ikke skal transporteres i eller som tog eller skift på det nasjonale jernbanenettet.

§ 14 Søknad om første tillatelse til å ta i bruk kjøretøy og ny tillatelse etter endring

Ved søknader om tillatelse etter samtrafikkforskriften §§ 20 og 25 for kjøretøy som ikke har tillatelse til ibruktaking fra før, skal følgende dokumentasjon vedlegges søknaden:

- a) EF-verifiseringserklæring med tilhørende dokumentasjon for de delsystemene i kjøretøyet som er omfattet av TSIs,
- b) eventuelle tillatelser til å ta i bruk delsystemene som er gitt i medhold av § 13 i samtrafikkforskriften,
- c) dokumentasjon som bekrefter teknisk forenlighet mellom kjøretøyet relevante delsystemer og sikker integrering av disse i henhold til den felles sikkerhetsmetoden for risikovurderinger,
- d) dokumentasjon som bekrefter teknisk forenlighet og sikker integrering mellom kjøretøyet og det norske jernbanesystemet i henhold til den felles sikkerhetsmetoden for risikovurderinger,
- e) verifiseringserklæring med tilhørende dokumentasjon for samsvar med de relevante kravene i vedlegget til denne forskriften.

§ 15 Søknad om ytterligere tillatelse til å ta i bruk kjøretøy

Ved søknader om tillatelse til ibruktaking i Norge av kjøretøy som allerede har tillatelse fra annen EØS-stat, skal følgende dokumentasjon vedlegges:

- a) Dokumentasjon på at kjøretøyet har tillatelse til ibruktaking i en annen EØS-stat, og eventuelle vilkår for denne tillatelsen,
- b) tekniske opplysninger, vedlikeholdsprogrammer, bruksbetingelser og bruksbegrensninger. Dette inkluderer tegninger, skjemaer, diagrammer og systembeskrivelser, herunder opplysninger om datainnsamlingsprosedyre som tillater lesing og evaluering, som fastlagt i jernbaneundersøkelsesloven § 9,
- c) kopi av EF-verifiseringserklæring med tilhørende dokumentasjon for de delsystemene i kjøretøyet som er omfattet av TSIs,
- d) registreringer som viser kjøretøyet tidligere drift, vedlikehold og eventuelle tekniske endringer som er foretatt etter at tillatelsen ble gitt,
- e) dokumentasjon som bekrefter teknisk forenlighet og sikker integrering mellom kjøretøyet og det norske jernbanesystemet i henhold til den felles sikkerhetsmetoden for risikovurderinger, og
- f) verifiseringserklæring med tilhørende dokumentasjon for samsvar med de relevante kravene i vedlegget til denne forskriften.

§ 16 Søknad om tillatelse til å ta i bruk kjøretøy i samsvar med en tillatt type

Ved søknad om tillatelse til ibruktaking av et kjøretøy som er i samsvar med en kjøretøytype som allerede har tillatelse til ibruktaking i Norge, er det tilstrekkelig at en typesamsvarserklæring i henhold til samtrafikkforskriften § 28 fjerde ledd vedlegges søknaden.

Hvis forutsetningene for å gi den opprinnelige tillatelsen har blitt endret, skal fremgangsmåten i samtrafikkforskriften § 28 tredje ledd følges.

§ 17 Søknad om å ta i bruk visse kategorier kjøretøy

Ved søknad om tillatelse til ibruktaking av kjøretøy nevnt i § 13 annet ledd, må følgende dokumentasjon vedlegges søknaden:

- a) Navn på kontaktperson,
- b) beskrivelse av kjøretøyet (systembeskrivelse),
- c) oversikt over relevante standarder som kjøretøyet er bygget etter, samt eventuelle avvik fra disse standardene,
- d) dokumentasjon som bekrefter teknisk forenlighet og sikker integrering mellom kjøretøyet og det norske jernbanesystemet i henhold til den felles sikkerhetsmetoden for risikovurderinger, og
- e) dokumentasjon på at standarden nevnt i § 10 og de relevante kravene i vedlegget til denne forskriften er oppfylt.

§ 18 Assessor og andre uavhengige parter

Statens jernbanetilsyn kan kreve at det benyttes assessor i anskaffelsesprosjektene, og at Statens jernbanetilsyn har direkte kontakt med vedkommende.

Assessor utpekt på bakgrunn av denne bestemmelse eller som følge av krav i EN 50126 (1999) skal aksepteres av Statens jernbanetilsyn. Ved vurderingen av om aksept kan gis, legges det blant annet vekt på uavhengighet og kompetanse, samt assessors arbeidsplan.

Statens jernbanetilsyn kan også kreve at det benyttes andre uavhengige parter i tillegg til eller i stedet for assessor til verifiseringer, granskninger m.m.

Enhet med ansvar for vedlikehold

§ 19 Enhet med ansvar for vedlikehold

Før kjøretøy tas i bruk på jernbanenettet, skal de ha fått tilordnet en enhet med ansvar for vedlikehold. Denne enheten skal registreres i kjøretøyregisteret i henhold til samtrafikkforskriften § 32 annet ledd.

§ 20 Oppgaver for enhet med ansvar for vedlikehold

Enhet med ansvar for vedlikehold skal sikre at kjøretøy opprettholder en sikker driftstilstand ved hjelp av et vedlikeholdssystem. Kjøretøy skal vedlikeholdes i henhold til vedlikeholdsdokumentasjonen for hvert enkelt kjøretøy og de gjeldende kravene til kjøretøy som følger av samtrafikkforskriften og forskriften her, herunder krav til vedlikehold i § 7.

Utpeking av enhet med ansvar for vedlikehold berører ikke jernbaneforetak og infrastrukturforvalters ansvar for sikker bruk av kjøretøy i henhold til § 4 og jernbanelovgivningen for øvrig.

Enhet med ansvar for vedlikehold kan selv utføre vedlikeholdet, eller benytte vedlikeholdsverksteder i henhold til avtale.

Avsluttende bestemmelser

§ 21 *Unntak*

Statens jernbanetilsyn kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravene i forskriften her, herunder vedlegget. Unntak fra krav i TS-lene kan bare gis i den grad det følger av samtrafikkforskriften § 8.

Statens jernbanetilsyn kan gi unntak fra kravene til å identifisere enhet med ansvar for vedlikehold for veteran- eller museumskjøretøy som trafikkerer det nasjonale jernbanenettet, så lenge disse kjøretøyene er i henhold til jernbanelovgivningen for øvrig. Slike unntak kan gis for inntil fem år om gangen.

Unntak som nevnt i annet ledd kan gis i forbindelse med registrering av kjøretøy etter samtrafikkforskriften § 32 eller ved utstedelse av sikkerhetssertifikat til jernbaneforetak eller sikkerhetsgodkjenning til infrastrukturforvalter etter jernbaneforskriften kapittel 6 eller 7.

Unntak etter annet ledd skal nevnes og begrunnes i den årlige sikkerhetsrapporten som Statens jernbanetilsyn skal utarbeide etter jernbaneforskriften § 9-3 annet ledd. Hvis det viser seg at det foreligger en uforholdsmessig sikkerhetsrisiko på jernbanesystemet skal Det europeiske jernbanebyrået umiddelbart underrette EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan. EFTAs overvåkingsorgan skal ta kontakt med de involverte partene og, der dette er hensiktsmessig, anmode Statens jernbanetilsyn om å gjøre om unntaket.

§ 22 *Ikrafttredelse og endring i andre forskrifter*

Forskriften trer i kraft [dato]. Fra samme dato gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

a) Forskrift 11. april 2011 nr. 388 om nasjonale tekniske krav m.m. for jernbaneinfrastruktur på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneinfrastrukturforskriften) § 2-8 skal lyde:

”Ved kjøring av tog og skift i forbindelse med drift av jernbaneinfrastruktur gjelder kravene til jernbaneforetak og kjøretøy i forskrift [dato og nummer] om kjøretøy på det nasjonale jernbanenettet (kjøretøyforskriften) tilsvarende.”

b) Forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbaneforetak på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) oppheves.

Unntak som er gitt med hjemmel i forskrift 19. desember 2005 nr 1621 om krav til jernbaneforetak på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) gjelder videre så langt unntaket rekker.